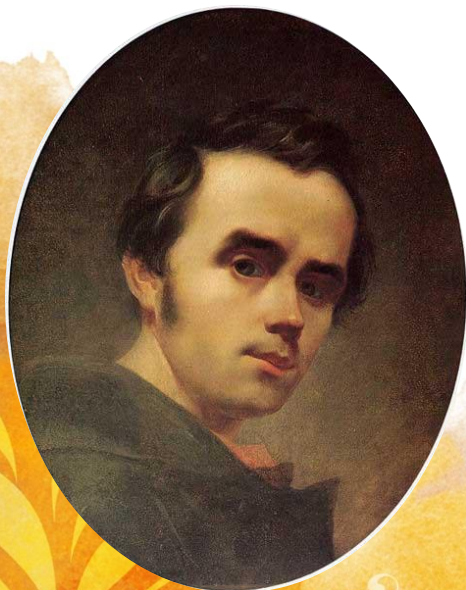

Я так їх ніжно любив ...

Тарас Григорович
Шевченко
й одвічна жіноча
тайна

Яким бачив ідеал жінки Тарас Шевченко?

Серце митця було напрочуд чутливим до краси. А жінку Кобзар вважав «самым блестящим перлом в венце созданий». Тому й не дивно, що поет захоплювався жінками, вони хвилювали його уяву, викликали любов, прагнення створити свій куточок раю серед житейського пекла.

*Як небесна блакить немислима без сонця,
так і великий світ без жінки...*

Передусім він цінував у жінці духовну красу, обожнював материнство, уславлював вірність і щирість. Немає у світовій літературі іншого поета, який би так ніжно, з любов'ю оспівав у своїй творчості жінку-матір усієї Землі, берегиню, продовжувачку роду...

*У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.*

Якою безмежною любов'ю,
ніжністю дихають ці співучі
віршовані рядки!

У них Шевченко підносить
святий образ жінки-матері. Він
змальовує власний ідеал жінки.
Шевченківська жінка – щира,
лагідна, добра, жіноча, чисте
джерело любові й розуміння.

«Такого полум'я культу
материнства, – писав Максим
Рильський, – такого апофеозу
жіночого кохання і жіночої муки
не знайти, мабуть, ні в одного з
поетів світу».

Доля жінки у творчості Шевченка

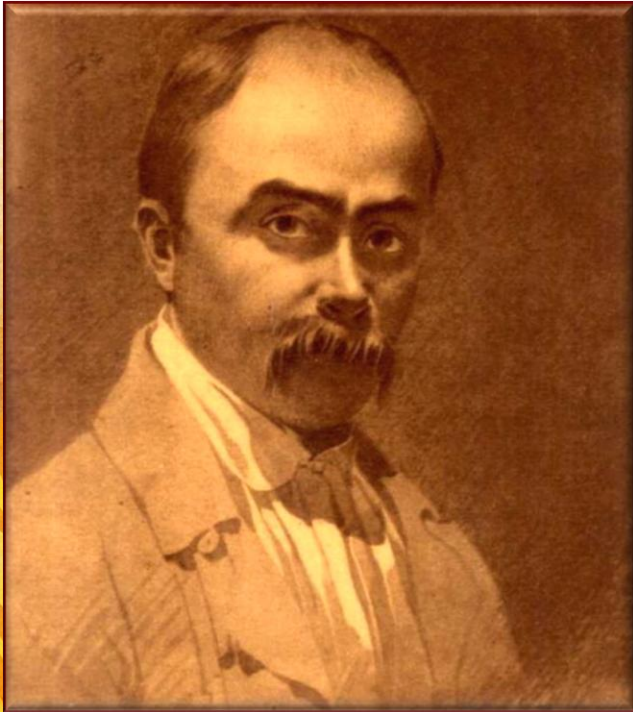

Доля жінки у творчості Шевченка – це доля його матері, котру передчасно «у могилу нужда положила», трагічна доля найбільшого його кохання – Оксани Коваленко. У творах поета живуть вдови, сироти, оті занапащені кріпацькі мадонни, що їх поет малює прекрасними навіть у їхньому горі.

Кожна жінка для поета рідна. Він плаче її слізьми, мучиться її муками. Шевченко ніби зібрав воедино всі страждання українських жінок, і на весь голос розказав про них цілому світу.

Кохання в житті Шевченка

Любов є життєдайний вогонь
У душі людини. І все, що створено
Людиною під впливом цього
Божественного почуття, відзначено
Печаттю життя і поезії.

Тарас Шевченко

Кохання в житті Шевченка – чи не
найболючіша сторінка його долі, бо не мав він
сімейного щастя, родинного тепла, хатинки,
обсадженої садочком, люблячої дружини, не
було й діточок. Не судилося.

За своє життя він закохувався багато разів. Любили й його, але
кожного разу щось ставало на перешкоді одруженню.

То хто ж вони були, ті музи, які надихали поета, які давали йому втіху і
навівали смуток, які любили його, яких любив він?

Втрачене кохання

Уперше незбагненні почуття пробудила в хлоп'ячій, незахищеній душі сусідська дівчина Оксана Коваленко.

Про своє перше, чисте мов кришталь, та дитячо - щире захоплення Оксаною Коваленко, Тарас напише:

Ми вкупочці колись росли,
Маленькими собі любились,
А матері на нас дивились
Та говорили, що колись
Одружимо їх. Не вгадали.
Старі зарані повмирали,
А ми малими розійшлись
Та вже й не сходились
ніколи...

Оксана Коваленко

Перше кохання

Оксана Коваленко стала Шевченковою Беатріче, а її особиста трагічна доля стала трагедією його серця. Саме про неї, подиячому світлу, казково-незабутню, згадував Шевченко у поезіях "Три літа", "NN" , "Мені тринадцятий минало", "Ми вкупочці колись росли", «Не молилася за мене», присвятив поему "Мар'яна-черниця".

Та цьому дитячому кохання не судилося жити. Через своє кріпацьке становище Шевченко змушений стати козачком пана Енгельгардта, покинути своє село і свою Оксану.

Дорогим ім'ям першого кохання Шевченко називав героїнь своїх творів. Цей жіночий тип фатально буде подобатись Шевченкові в жінках, змушуючи його шукати в них ту, "справжню" - подругу, дружину, порадицю, якою в дитинстві ввижалась йому Оксана.

Друге юнацьке кохання Шевченка

Саме за схожість з Оксаною покохав Шевченко полячку красуню модистку Ядвігу Гусіковську. Вона була на два роки старша від Тараса, по-сестринські жаліла його, приносила книги, навчила розмовляти по-польські. Будучи закоханою в поезію Адама Міцкевича, вона прищепила любов до поезії 15-річному юнакові Тарасу, який теж почав писати вірші польською мовою.

В своєму щоденнику він зробить запис: «Я кохав її і був щасливий, коли вона приходила. Але водночас саме через неї я відчув різницю між, хоч і бідною, але вільною людиною та рабом. І досі боляче це згадувати ... Ми часто гуляли по місту. Вона ділилася зі мною своїми думками, мріями. І одного разу за те, що я затримався на такій прогулянці, за наказом пана мене відшмагали батогом. Боліло не так тіло, як душа ...».

Євдокія Гусіковська

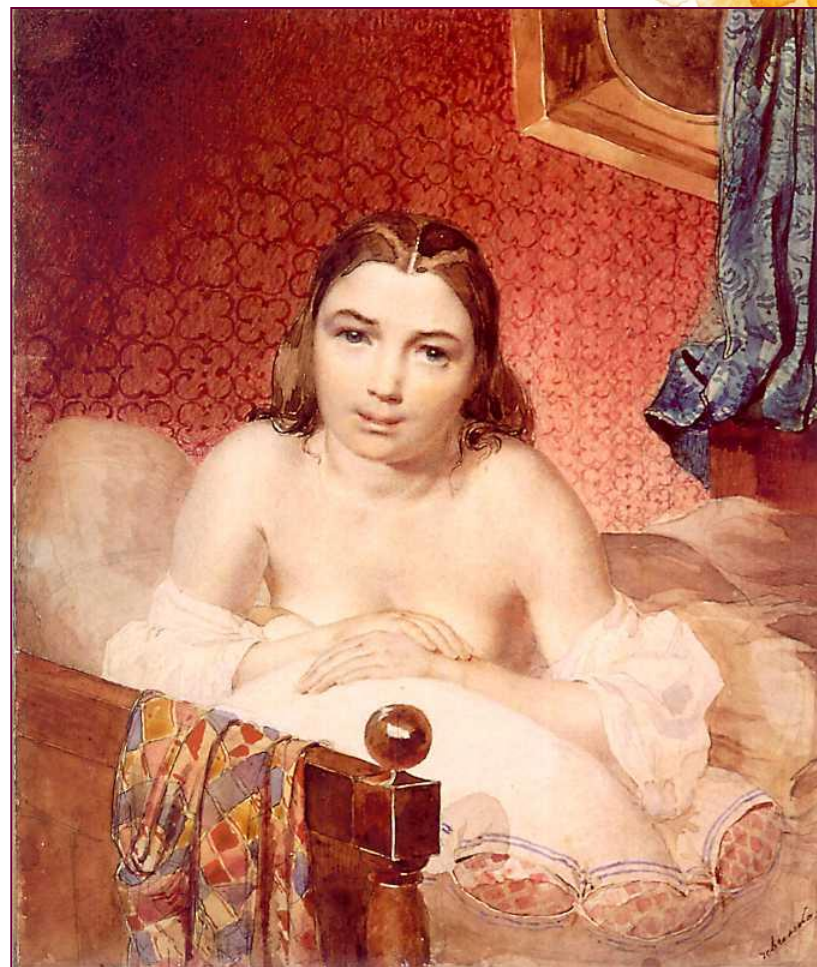
Найтриваліше кохання

Пройшло немало часу, Шевченка викупили з кріпацтва. Вже будучи студентом Академії художеств у Петербурзі, він переживає 3-ю свою закоханість.

Це була 15-річна дівчина-натурниця, німкеня, Амалія Клоберг, яку вивів він під ім'ям Паша у повісті «Художник».

Він характеризує дівчину свого захоплення як натурницю, як музу свого пензля.

Але і ця історія не мала щасливого кінця. Шевченко і Амалія розійшлися і зустрілися лише після повернення митця із заслання. Ця зустріч змусила Шевченко відчути свою старість, як каже він сам.

Амалія Клоберг

Нерозділене кохання

Період 1843-1847 рр. чи не найщасливіший у його житті і найбухливіший щодо творчості. Саме в ці роки Шевченко пережив і своє єдине велике кохання.

Його коханням була Ганна Закревська. Але доля, подарувавши зустріч з цією жінкою була жорстока. Ганна, Ганочка, Гануся мала чоловіка. В цій жінці Тарас бачить одухотворений образ. До цього він зовсім не думав про шлюб. А після, як реакція на його безнадійність, з'являється в поета бажання мати свою родину, свій дім, дружину, тихий і надійний захисток.

Тарас Шевченко щиро захопився Ганною, любовно писав її портрет. Саме Ганні Закревській в 1848 році на засланні присвятив поет одну з найніжніших своїх поезій - «Г. З.»

Ганна Закревська

«Земний ангел-охоронець»

Але була в житті Тараса і жінка-ангел. Саме «тихим ангелом» називав Варвару Репніну поет. Варвара походила з вищого світу і була спадкоємницею українських гетьманів і російських вельмож.

Вона закохалася в поета. Але Тарас був захоплений власними віршами і малюванням картин. Поет дарував княжні написані власноруч автопортрети, присвячував вірші, оточував її ніжністю і увагою. Але не більше. Вони говорили про музику, поезію, вишивання.

Шевченко згадував: «Я дуже любив Репніну. Любив як друга, як сестру. Більшого я до неї відчувати не міг. Це був янгол, богиня, якій можна лише поклонятися».

Варвара Репніна

У відомій посвяті до поеми «Тризна», адресованій Варварі Репніній, Шевченко щиро зізнався:

**Ваш добрый ангел осенил
Меня бессмертными крылами
И тихостройными речами
Мечты о рае пробудил...**

Вони були потрібні один одному. Писали про це в листах. Але поступово листи Шевченка повіяли прохолодою. Вони стали приходити все рідше й рідше. А вона його чекала. І ось нарешті його звільнили, і 17 березня 1858 року.

Через чотирнадцять років Шевченко прийшов у її московський дім Репніних. І вона не пізнала його. Перед нею стояла стара, змучена людина. Вона його не пізнала. А потім розгубилася... він прочитав її переляк і пішов, пішов назавжди!

Останні слова Варвари були такими:

— Тарасе Григоровичу! Стривайте...
Поверніться... Я так чекала вас... Адже ніщо не змінилося... Адже я ... я ... люблю вас!»

Агата Ускова: уособлення тихого раю

Взимку 1854–1855 років йому знову з'явилося кохання — і обірвалося. Це була дружина коменданта Новопетровської фортеці — Агата Ускова, яка здалася йому уособленням досконалості. Але тверезий розум Тараса Григоровича, на хвилину затьмарений почуттям, побачив Ускову такою, якою вона була насправді: звичайною манірною провінційною дамою з міщанськими інтересами.

Агафія в «Матросе, или Про гулке с удовольствием и не без морали» і Агафія Ємельянівна в «Художнике» — це вона, Агата Ускова.

Агата Ускова

Кохання без взаємності

Після десяти років солдатського побуту Шевченко мріяв про кохання.

Нижній Новгород – місто, де Шевченко все-таки знайшов дівчину своїх мрій. Це юна актриса театру – Катюша Піунова. Їй тоді було лише шістнадцять років, але Тарасу було не до цього, адже він знову покохав. Він часто приходив до неї додому, щоб навчати українській мові, читати, та просто розмовляти. Він був її підтримкою, а вона його любов'ю...

Нарешті поет наважився запропонувати їй руку й серце, але батьки заборонили, звернувши на те, що вона ще дитина. Після цього Шевченко намагався підтримувати з нею зв'язок, та вона навідріз відновилась спілкуватися з ним.

Катерина Піунова

Марія Максимович

По дорозі з Нижнього до Петербурга Шевченко на декілька днів затримався в Москві, де відвідав родину Максимовичей.

Там він і познайомився з його молодого дружиною Марією, якій в той же вечір подарував автограф одного з кращих своїх ліричних віршів «Садок вишневий коло хати». Вони не раз писали листа один одному. Але їхні взаємні почуття були приречені.

Стомлене серце поета у Максимовичів зігрілося українськістю Марії. В його душі знову оселилася надія на особисте щастя. У листі навіть просив Марію: «Оженіть, будь ласка, а то як Ви не ожените, то сам Бог не оженить. Так і пропаду бурлакою на чужині».

Тарас хотів сім'ю, планував прикупити у Каневі землі, щоб побудувати собі хатину.

Останнє кохання поета

Останнім почуттям, що спалахнуло в серці Шевченка була любов до Ликери Полусмакової, 19 річної наймички. Ликера для Шевченка була останньою соломинкою, яка мала врятувати його від самотності, останньою надією на створення свого маленького раю.

Ликера Полусмакова була і гарна, і ніби ж розумна (вміла читати, писати). Ледарство, неохайність, корисливість Ликери Тарас Григорович сприйме за селянську простоту, жвавість і дотепність. Простакувату дівчину Тарас зваблював дорогими подарунками, виклопотав їй звільнення з кріпацтва, навіть винайняв квартиру, в якій наречена мала готуватися до весілля...

Але крутішка не захотіла залишати столичного життя і переїжджати в Україну, щоб жити у селі. Вона покинула поета і вийшла заміж за перукаря.

Ликери Полусмакова

Жіночі образи в художній спадщині Шевченка

79. ПОРТРЕТ МАЄВСЬКОЇ.
Олія. [Н. р. V] 1843.

127. ПОРТРЕТ НЕВІДОМОЇ В БЛАКИТНОМУ ВЕРАННІ.
Акварель. [IV 1845—IV 1846].

153. ПОРТРЕТ Є. В. КЕНХАТОВОЇ.
Олія. [Кінець III—4.IV] 1847.

3. ГОЛОВА ЖІНКИ.
Акварель. 1834.

153. ПОРТРЕТ Є. В. КЕНКУАТОВОЇ.
Олія. [Кінець III—IV] 1847.

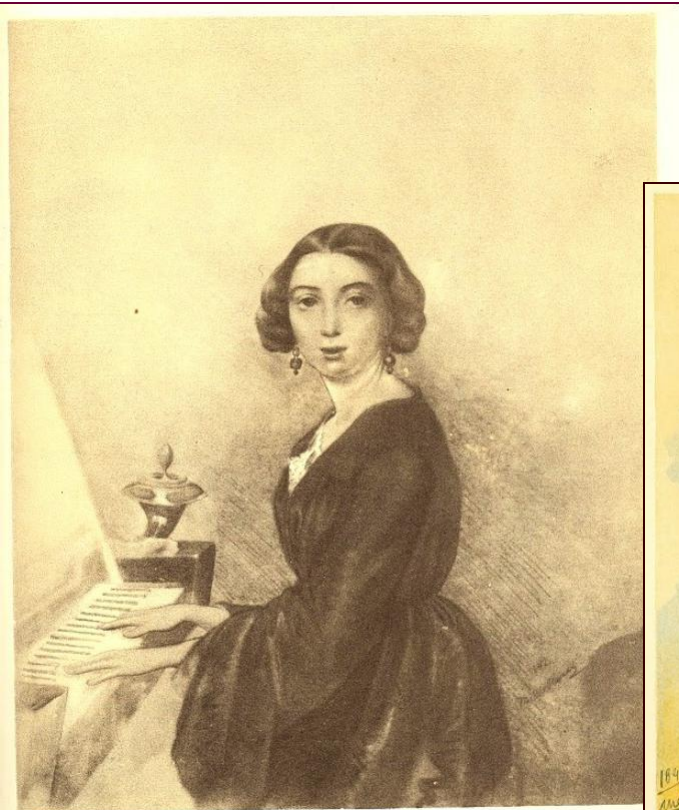

132. ПОРТРЕТ ГОРДЕНКО.
Олія. [1846—1847].

13. ПОРТРЕТ ДІВЧИНИ З СОБАКОЮ
Акварель. 1838.

37. ПОРТРЕТ НЕВІДОМОЇ БІЛЯ ФОРТЕПІАНО.
[Акварель], 1842.

141. ПОРТРЕТ Т. П. КАТЕРИНІЧ.
Акварель. [18.II—IV] 1846.

